

Projekt: „Cieszyn – miasto samowystarczalne” jest finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w ramach programu „Rozwój lokalny”.

Załącznik nr 7 do SWZ

Wytyczne i wymagania

Przedmiot zamówienia:

- opracowanie koncepcji programowej „Zielonej Sieci”;
- opracowanie szczegółowych projektów budowlanych oraz projektów wykonawczych (projektowo-kosztorysowego) „Zielonej Sieci”;
- przeprowadzenie działań partycypacyjno-konsultacyjne (na etapie opracowania koncepcji programowej oraz na etapie opracowania projektu wykonawczego).

I. Uwarunkowania formalnoprawne:

1. Wykonawca realizując przedmiot zamówienia jest zobligowany do uwzględnienia zarówno w toku prac projektowych, jak i w projektowanych rozwiązaniach zakazów, ograniczeń i nakazów wynikających z zapisów obowiązujących aktów prawnych, w szczególności:

- ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 710 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o **gatunkach** obcych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1718) wraz z przepisami wykonawczymi;
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973)
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z 2011 r. Nr 210, poz. 1260);
- decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego pod nr A/317/2018 historycznego układu urbanistycznego Miasta Cieszyna.

2. Wykonawca jest zobligowany do:

- uzgodnienia dokumentacji koncepcyjnej i projektowej z właścicielami/zarządcami poszczególnych nieruchomości;
- uzyskania (w przypadku stwierdzenia takiej konieczności przez Wykonawcę w toku realizacji przedmiotu zamówienia lub przez Zamawiającego) wymaganych przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uzgodnień, opinii lub pozwoleń Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach;
- uzyskania (w przypadku stwierdzenia takiej konieczności przez Wykonawcę w toku realizacji przedmiotu zamówienia lub przez Zamawiającego) wymaganych przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;

Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej

zezwoleń Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowisk w Katowicach na podjęcie czynności podlegających zakazom w odniesieniu do gatunków objętych ochroną częściową i ochroną ścisłą;

uzgodnień Rady Miejskiej Cieszyna na realizację prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody w odniesieniu do zakazów obowiązujących na obszarze użytku ekologicznego „Bluszcze na Górze Zamkowej”;

- uzyskania pozwoleń na budowę lub dokonania stosownych zgłoszeń budowy lub wykonania innych robót budowlanych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami (w przypadku stwierdzenia takiej konieczności przez Wykonawcę w toku realizacji przedmiotu zamówienia lub przez Zamawiającego).

II. Obszar objęty opracowaniem:

Opracowanie obejmuje obszar historycznego układu urbanistycznego Miasta Cieszyna (dalej układ urbanistyczny), wpisanego do rejestru zabytków nieruchomości województwa śląskiego pod nr A/317/2018, na podstawie decyzji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach z dnia 27 kwietnia 2018 r., powiększony o tereny położone w granicach o następującym przebiegu:

- od strony zachodniej: od mostu Wolności i ul. 3 Maja w kierunku północnym wzdłuż Olzy do ul. Schodowej → granicą układu urbanistycznego do mostu Przyjaźni i ul. Zamkowej → wzdłuż Olzy do ul. Sportowej → wzdłuż ul. Sportowej (wraz z terenem, na którym rośnie szpaler pomnikowych jesionów wyniosłych) → ul. Rzeźniczej → ul. Mostowej;
- od strony północnej: od ul. Mostowej w kierunku wschodnim granicą układu urbanistycznego wzdłuż torów kolejowych do dworca (węzła przesiadkowego) → wzdłuż torów kolejowych do ul. Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego;
- od strony wschodniej: wzdłuż ul. Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego w kierunku południowym (wraz z zieleńcami położonymi na działce nr 80/6 obr. 34, przed nieruchomościami nr 11 i 15) → Rondo Niepodległości (wraz z sąsiednimi zieleńcami położonymi w pasach drogowych ul. Bielskiej i ul. Korfantego) → wzdłuż ul. Bielskiej do Ronda 500-lecia Reformacji → granicami układu urbanistycznego do ul. 3 Maja (należy uwzględnić: pasy drogowe ulic Dworkowej i Spokojnej; teren zieleni położony na rogu ul. Górnej i ul. Solnej – fragment działki nr 71/18 obr. 45; teren zieleni położony na rogu ul. Ogrodowej i ul. Kraszewskiego; zieleńce położone przy ul. Miarki i al. Raszki poza granicami rezerwatu przyrody „Lasek Miejski nad Pucówką” – fragmenty działki nr 17/2 obr. 54);
- od strony południowej: wzdłuż ul. 3 Maja do mostu Wolności.

mapa z zaznaczonym obszarem stanowi załącznik nr 1 do niniejszego załącznika.

III. Istniejące opracowania i dokumentacje dotyczące przedmiotu zamówienia:

Zamawiający zaleca, aby prace koncepcyjne i projektowe opierały się na ustaleniach, postulatach i rekomendacjach zawartych w opracowania wymienionych zwłaszcza w pkt. III.1.

1. Podstawowe:

- 1.1.** „Waloryzacja terenów położonych na obszarze objętym uchwałą nr V/52/19 Rady Miejskiej Cieszyna z 27.02.2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszary Śródmieścia Cieszyna, pod kątem możliwości ich wykorzystania jako terenów zieleni”.
Opr. zespół autorski: Bartłomiej Buława, Tomasz Beczała, Iga Bieszczanin, Irena Kwaśny; Cieszyn luty-maj 2020 r.;

1.2. „Cieszyn. Masterplan dla Śródmieścia Cieszyna”. Opr. MAU Mycielski Architecture & Urbanizm; kwiecień 2021 r. (opracowanie dostępne pod adresem: http://um.cieszyn.pl/zaplanujprzestrzen/media/master_plan.pdf).

1.3. Zamawiający wymaga by w trakcie opracowywania koncepcji/dokumentacji uwzględnione zostały standardy ochrony drzew i innych form zieleni w procesie inwestycyjnym. Standardy dostępne są pod adresem www.drzewa.org.pl,

2. Uzupełniające:

2.1. „Koncepcja sieci miniaturowych zieleńców publicznych na terenie Cieszyna”, wykonana przez studentów architektury krajobrazu SGGW w Warszawie pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Rylke i dr Beaty J. Gawryszewskiej, 2012 r.;

2.2. „Waloryzacja zadrzewienia obszaru Parku na Górze Zamkowej w Cieszynie oraz jej stoków”. Opr. zespół autorski: Jerzy Franek, Klaudia Loter, Małgorzata Szczugiel, Maciej Majer. (opracowanie dostępne pod adresem: <https://bip.um.cieszyn.pl/attachments/download/52236>)

IV. Cel opracowania i rekomendacje/wytyczne (na podstawie opracowań wskazanych w pkt III.1):

1. Wzmocnienie oferty rekreacyjnej oraz funkcji przyrodniczych i związanych z mitygacją i adaptacją do zmian klimatu przestrzeni publicznej na obszarze umownego Śródmieścia Cieszyna, poprzez utworzenie – z wykorzystaniem istniejących terenów zieleni publicznej (ogólnodostępnej) i półpublicznej – sieci parków miejskich, parków kieszonkowych, woonerfów i parkletów oraz innych elementów tzw. zielonej infrastruktury (zwanej dalej Zieloną Siecią).
2. Zielona Sieć winna opierać się na:
 - 2.1. istniejących parkach miejskich (na Górze Zamkowej, Pokoju, przy kościele św. Trójcy, Kościelny);
 - 2.2. parkach kieszonkowych, woonerfach i parkletach, zarówno istniejących, jak i koniecznych do zbudowania,przy założeniu, że powstanie sieć terenów zielonych oparta o parki zlokalizowane w orientacyjnej odległości 250 m (w linii prostej) i 5 minut spaceru oraz parki kieszonkowe i parklety położone w orientacyjnej odległości 100 m (w linii prostej) i 2 minut spaceru.
3. Zachowane winny zostać wszystkie istniejące parki i inne ogólnodostępne tereny zieleni, przy czym zakłada się wzmocnienie ich funkcji poprzez np. powiększenie parku Kościelnego oraz parku przy kościele św. Trójcy o tereny przyległe, powiększenie parku kieszonkowego na pl. Wolności poprzez integrację funkcjonalno-przestrzenną z terenem zieleni położonym przed budynkiem nr 7A, utworzenie parku kieszonkowego przy budynkach położonych przy ul. Przykopa 16 i 16A.
4. Zaprojektowana Zielona Sieć winny zapewniać ciągłość przyrodniczą z innymi terenami zielonymi (np. lasami, zadrzewieniami, terenami o wiodącej funkcji biologicznej), tworząc układ powiązań przyrodniczo-krajobrazowych o zasięgu i skali wykraczającej poza obszar opracowania oraz miasta (integracja tzw. wysp zieleni, utworzenie i utrzymanie korytarzy migracyjnych dla zwierząt itp.).
5. Na wszystkich terenach i miejscach tworzących Zieloną Sieć winno nastąpić systemowe zwiększanie walorów przyrodniczych i różnorodności biologicznej (gatunkowej i siedliskowej), m.in. poprzez kształtowanie wielopiętrowych założeń zieleni, wprowadzenie gatunków rodzimych (preferowane), łąk kwiatnych, wskazanie fragmentów terenów niewymagających regularnego koszenia oraz wygrabiania (trawy, liści), wprowadzenie hoteli dla owadów, budek lęgowych, stałych i sezonowych

karmników dla ptaków, pozostawianie pni drzew obumarłych oraz ściętych o wysokości ok. 1-1,5 m (lub innej, stosownie do uwarunkowań lokalizacyjnych i funkcji przyrodniczej) – tam, gdzie jest to możliwe biorąc pod uwagę uwarunkowania, zachowanie bezpieczeństwa użytkowania i bezpieczeństwa ruchu drogowego – a także pozostawianie całych ściętych kłód do ich samoistnego rozkładu.

6. Wzmocnienie elementów Zielonej Sieci winno nastąpić również w wymiarze społeczno-użytkowym poprzez wzbogacanie o funkcje wypoczynkowe i integracyjne dla różnych grup docelowych (niezależnie od wieku, stanu zdrowia, płci, sprawności fizycznej i intelektualnej, wzrostu i wagi – patrz pkt IV.1.).
7. Zamawiający zaleca i rekomenduje:
 - 7.1. kształtowanie terenów zieleni (lub ich fragmentów) jako ogrodów sensorycznych/sensorycznych ciągów zieleni – jako narzędzia wzmocnienia dostępności, „oswajania” przestrzeni publicznej, szczególnie dla osób o ograniczonych możliwościach ruchu, percepcji i orientacji w przestrzeni;
 - 7.2. zastosowanie elementów infrastruktury (małej architektury) będących adaptacją przestrzeni publicznych do zmian klimatu – np. miejsca zacienione, wprowadzenie źródeł itp.;
 - 7.3. odtworzenie historycznych założeń zieleni, które obecnie są zdeformowane (pl. Teatralny, pl. Wolności);
 - 7.4. wzmocnienie i/lub uczynienie kompozycji, w szczególności w lokalizacjach, które powinny pełnić funkcje reprezentacyjne ze względu na powiązanie z ważnymi budynkami użyteczności publicznej (np. skwer na pl. Teatralnym przed budynkiem Teatru im. A. Mickiewicza);
 - 7.5. uwzględnienie – w przypadku nowych terenów zieleni – ich roli w kształtowaniu kompozycji wewnątrz urbanistycznych (przedpole, naprowadzenie, tło, oś kompozycyjną itp.);
 - 7.6. wprowadzenie zieleni (w tym drzew liściastych) lub wzmocnienie istniejącej zieleni na terenach komunikacji kołowej (np. ul. Stalmacha, ul. Sienkiwicza), także w celu uczynienia struktury przestrzennej;
 - 7.7. wprowadzenie w przestrzeni publicznej (szczególnie ulice, np. Wyższa Brama, Mennicza, Stary Targ), w miejscach, gdzie niemożliwe jest umiejscowienie zieleni w gruncie, a ze względów społecznych/przyrodniczych jest to wskazane, należy zaprojektować zieleni (w tym drzewa) w donicach;
 - 7.8. rozważenie odzyskania terenów komunikacji kołowej na strefy piesze z wprowadzeniem zieleni, w tym wiązanie zieleni przydrożnej ze strefami dostępnymi dla pieszych zamiast kształtowania wysepek zieleni w pasach drogowych;
 - 7.9. kształtowanie/uzupełnianie ciągłości zieleni pomiędzy terenami (w tym istniejącymi i nowymi) zielenią uzupełniającą, w tym w donicach (przy czym priorytetem powinna być roślinność sadzona w gruncie);
 - 7.10. zwiększania powierzchni zielonych poprzez kształtowanie „zielonych ścian” – obsadzanie powierzchni pionowych (np. ogrodzenia, ściany oporowe, ściany budynków) roślinnością pnącą, płożącą i inną, w tym utrzymanie (także w przypadku remontu/odbudowy) już istniejących siedlisk (np. cymbalii bluszczowatej i zanokci murowej);
 - 7.11. ochrona terenów niezasklepionych i nieutwardzonych, a także preferowanie zastosowania nawierzchni perforowanych (przepuszczalnych dla wody deszczowej) na terenach przewidzianych do utwardzania;
 - 7.12. zastosowanie różnych systemów retencji (np. spowolniania odpływu) i recyklingu wód opadowych, np. poprzez wprowadzanie zbiorników zamkniętych

- (umożliwiających wykorzystanie zgromadzonej wody do podlewania); naturalne, bezpośrednie rozsączanie (prześiakiwanie do gruntu), zakładanie ogrodów deszczowych (także wzdłuż dróg, w razie potrzeby w szczelnych pojemnikach z przelewem awaryjnym do kanalizacji deszczowej), systemów odparowywania (dla poprawy mikroklimatu w środowisku o wysokim stopniu zasklepienia gleby);
- 7.13. przy okazji budowy/przebudowy terenów zieleni dopuszcza się zaplanowanie funkcji gastronomicznej, jednak bez zmniejszania bilansu powierzchni biologicznie czynnej, z priorytetem ochrony zieleni i walorów kompozycyjno-architektonicznych;
 - 7.14. zapewnienie możliwości swobodnie wypoczywania na trawnikach;
 - 7.15. zwiększenie miejsc zabaw dla dzieci (w różnej formie, nie tylko w postaci tradycyjnych placów zabaw czy piaskownic) oraz wybiegów dla zwierząt;
 - 7.16. rozważenie możliwości, celowości i zasadności wprowadzenia tzw. miejskich pasiek.

IV. Pozostałe uwarunkowania i wytyczne:

1. Wykonawca jest zobligowany do uwzględnienia podczas prac projektowych wymogów dostępności wynikających z Programu Dostępność Plus. Dokumentacja techniczna inwestycji winna zostać przygotowana pod kątem spełniania wymogów uniwersalnego projektowania, czyli wymagań różnych grup docelowych (niezależnie od wieku, stanu zdrowia, płci, sprawności fizycznej i intelektualnej, wzrostu i wagi) – do których należą również osoby niesłyszące i niedosłyszące, osoby niedowidzące i niewidome oraz osoby z niepełnosprawnością ruchową – jednak z uwzględnieniem zarówno uwarunkowań terenowych, jak i ograniczeń (zakazów, nakazów) obowiązujących na terenach objętych ochroną zabytków lub ochrony przyrody (jeżeli dotyczy).
2. Zamawiający zakłada, że przedsięwzięcie będzie prowadzone przy zwiększonej partycypacji społecznej – w trakcie działań partycypacyjno-konsultacyjnych należy dopuścić możliwość „oddania” wybranych terenów do zaprojektowania mieszkańcom; Zamawiający przewiduje, iż w ramach działań partycypacyjno – konsultacyjnych odbędzie się 20 spotkań. Zamawiający akceptuje projekt, analizuje jego zgodność z przyjętymi wytycznym i realizuje sama lub z pomocą mieszkańców zapewniając materiały, sadzonki, elementy małej architektury i pomoc specjalistyczną (np. w zakresie robót ziemnych, montażu elementów infrastrukturalnych, zabiegów pielęgnacyjnych drzew, nadzór i instruktaż prac ogrodniczych itp.).
3. Projekt ma na celu zachowanie i wzrost bioróżnorodności biologicznej w Śródmieściu, co oznacza, że jego realizacja będzie odbywać się z założeniem maksymalnego zachowania istniejącego drzewostanu, likwidacji gatunków inwazyjnych, wzrostu bioróżnorodności siedliskowej, maksymalizacji małej retencji, minimalizacji zabudowy małą architekturą powierzchni biologicznie czynnych oraz ograniczeniu utwardzania powierzchni ścieżek, placów itp. materiałami nieprześiakiwymi, a także uwzględnieniu możliwości zagospodarowanie fragmentów terenów pod tzw. rolnictwo miejskie i zachowaniu fragmentów terenów nieekstensywnie zagospodarowanych i użytkowanych.
4. Zamawiający dopuszcza możliwość wykonania dokumentacji projektowej w dwóch częściach:
 - 4.1. technicznej – obejmującej prace polegające na odbudowie/przebudowie/budowie infrastruktury technicznej Zielonej Sieci (ścieżki, elementy infrastruktury i małej architektury itp.);
 - 4.2. przyrodniczej – obejmującej projekt prac związanych z cięciami, nasadzeniem i wycinką drzew/krzewów, likwidacją inwazyjnych gatunków obcych itp.

5. Zamawiający zaleca, aby w toku prac projektowych oraz w przygotowanej w ramach zamówienia dokumentacji projektowej uwzględnione zostały zasady ochrony drzew zgodnie z następującymi standardami (dostępnymi na stronie <http://drzewa.org.pl/standardy/>):
 - 5.1. „Standard cięcia i pielęgnacji drzew”;
 - 5.2. „Standard inspekcji i diagnostyki drzew”;
 - 5.3. „Standard ochrony drzew i innych form zieleni w procesie inwestycyjnym”.

V. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięć

Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia PRL-35 oraz powiązanego z nim przedsięwzięcia PRL-18 (zgodnie z „Kartami przedsięwzięć”):

1. PRL-35:

- 1.1. Produkty przedsięwzięcia: opracowana koncepcja „zielonej sieci” – 1 szt.; liczba przeprowadzonych działań konsultacyjno-partycypacyjnych – 20 spotkań; opracowana dokumentacja projektowo-kosztorysowa – 1 szt.;
- 1.2. Rezultaty przedsięwzięcia: przygotowanie dokumentacji umożliwi prawidłowe przeprowadzenie procesu realizacji przedsięwzięcia w tym podstawowym rezultatem jest opracowanie dokumentacji projektowych wraz z przeprowadzeniem uzgodnień z organami ochrony środowiska, co umożliwi realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego.

2. PRL-18:

- 2.1. Produkty przedsięwzięcia: utworzenie spójnej i funkcjonalnej sieci parków obejmującej: 5 parków, 10 parków kieszonkowych, 10 parkletów, 5 woonerfów;
- 2.2. Rezultaty przedsięwzięcia: utworzone zostaną miejsca integracji społecznej oraz miejsca do aktywnego spędzania wolnego czasu i przebywania w bliskim kontakcie z naturą; zagospodarowanie terenów zielonych: nasadzenia drzew i krzewów, lokalizacja budek lęgowych urządzeń dla owadów (domki); mała architektura: ławki i stoliki, wiaty, kosze na odpady, stoliki do gier pod chmurką; infrastruktura: ścieżki, siłownia na wolnym powietrzu, place zabaw, kurtyny wodne; poprawa dostępności, estetyki i funkcjonalności parków, parków kieszonkowych, parkletów, woonerfów; zagospodarowanie terenów, które obecnie nie spełniają oczekiwań mieszkańców, a mogą być elementem zielonej sieci w śródmieściu; poprawa jakości małej infrastruktury.